

RAFFAI SAROLTA

Csillagvizsgáló

Második napja vagyok itt, s második napja rámolgotok, csinosítván a kis nyaralót. Ragyogó tiszta volt pedig, kényelmesen berendezett, villanyvilágítással, hűtőszekrénnel, gázrezsóval — csak úgy mellékesen, meglepetésül — fölszerelve.

Szemközt velem a tó kétszáz lépésnyire, s a távolságot betöltik a kisvárosi kertészet remeklései hatalmas virágtartókban, s a fürdőzők tarkán, szétszórt csokrokban heverészve a fűben, hangoskodva, de számomra most még személytelenül. Magam se tudom, miért nem bátorkodtam közéjük. A víz meg én már egymásra leltünk, fölfedeztem valamikori mélyeit újra, a part-hajlatok rajza s a folyton hatalmasabb pamaccsá ázó növényzet illata minden máshol töltött nyaram emlékét hihetetlen messzeségbe sodorta. Megérkezésem után épp így, mint most, sokáig csak néztem a víztömeget, vonzott és taszított, akár ha napfényben sütkérező, lomha, alattomos, fényes szőrű állat lenne. Lassan jött az este, módszeresen nyeldesve az állott hőséget, bezsuppolva a hangoskodó emberkéket egynyári kalibáikba. A hús áramlás elszabadította a parti illatokat, a hold keskeny karéja több árnyékat nyújtóztattott végig a lecsöndesült vízfelületen, mint fényt. De a füves-bokros-virágtartós, megüresedett partszakaszon is — én meg szinte bújtattam túl fehér, lemeztelenített magam a bizonytalan, kócolt szegélyű árnyékfoltok rengetegében.

A víz langyosan nyújtózott, elérte végre lábujjaim, a bokám, már térdem fogta körül — belémerültem, s befogadott. Ernyedten hagytam: hordozzon, ringasson, vigyen, s már nem áltattam magam tovább: tizenhat évesen bocsátott el ugyan, most mégsem követelte a lobbanékony kamaszt, a heves karcapásokat, prüszkölő hányavetiséget — csöndessé, kíméletessé vált —, mintegy megbocsátva távol eltöltött húsz esztendőm. Hátamra hengerített, csalogatott a sötétkékbe mélyülő szigethajlatok felé, a valamikori ábrándok szigetére.

Sajátságos módon az illatok vették birtokukba egész valóm és nem a formák. Szemem recehártyáján időtlenül megfészkelte a bodza, galagonya, kökény, vadmuhar, folyondár és fűfélék sokaságának rajza, akár pecsétes gyűrűn a véset, orrom máris több levélfajtaét érzékelt, mint amennyi a szigeten lélegzett és lélegeztetett. Gyermekeveim valamennyi növénye itt párolgott egyetlen széles áramlásban elvegyülve — körülfont, megborzongatott az éjszaka hűvöse helyett.

Mélyen és nyugodtan aludtam, sokat, hosszú évek óta először altató nélkül, holott egész idő alatt Klárára kellett gondolnom. Vagy inkább érzékelttem csupán, mint örök jelenvalóságot, mint valamely testrészem, vagy láthatatlan, mélyen megbúvó tulajdonságaim egyikét. Kifejezetten valóban nem gondoltam rá, mint ahogyan megfestendő képeimre, odavetett vázlataimra se

gondoltam. Ezeknek is csak állandó kavargását érzem, megbizseregtetuek, akár vérem állandó lüktetése.

Ma este már Klárával úszom át a mélykék hajlatok szigetére. Valószínűleg ott kérdezem meg tőle visszavonhatatlanul, amit megkérdezni nem is kellene talán, hiszen ő éppúgy hozzám tartozik, mint ez a tó, a sziget, a zsályarengeteg, vagy a munkám. S a gyerekkor, a mezítlás és klottgatás, a rég leahagyott és mindig visszatérő, az örökké éhes és most már soha ki nem elégíthető, meg nem engesztelhető.

Ennyi év és ilyen irgalmatlanul, gyönyörűségesen nehéz év után, a díjnyertes évek után ébredtem rá: a gyerekkor sebeire később hasztalan írt keresni. Mit kezdenék most már hintalóval, játékkatonával, nagy szelet lekváros kenyérral? De mielőtt elmúlna fiatalságom, valamit mégis pótolni kell: talán még nem késő. Mert az elmaradt kirándulások, udvarlások, mulatós esték sem lesznek irgalmasabbak, hiányuk máris munkál ellenem, állandóan, kivédhetetlenül.

Tudom, Klára velem lesz, hogy segítsen. Erős, folyton agyaggal birkózó tenyere pihekönnyűvé válik... Hangját itt is hallom, földidézem varázsló módra, bár a nyaralók egymást ugrató vidámsága szabálytalan hullámokban tör be nyitott ablakomon, a leeresztett függönyön keresztül. S évődésük a várakozásom teremtette feszültség nélkül nemcsak szórakoztatna, de meghatna, még így is oda-odafigyelni kényszerít. Pillanatokra megmerülök benne, mint éjjel az ismerős víztömegben, a sajátos nyelv rég ismerős, de úgyszólván elfelejtett íze, fordulatai arcon legyintenek, meghökkentenek-mosolyogtatnak, szorongásaim feloldják.

A parton mindenki mindenkit ismer, az együtt átélt kis és nagy események az embercsoportok közötti rövidke távolságot keresztül-kasul szabdaló félmondatok: idegen fülnek rejtjeles üzenetek színfalai, melyek engem olyan régen elbocsátottak már. Visszafogadnának-e vajon? Színleg kétségkívül, hiszen a meghívás, a minden kényelmet biztosító kis nyárilak, a háborítatlanság ezt bizonyítja. De a lényeg, az emberközeli, a nyelv és gondolatközösség...? Ha képes lennék zavartalanul közeledni, letelepedni a gyöpre, ismerős arcokat kutatva — talán. Talán hazatalálnék. Bár valószínűbb, hogy én itt csodabogár maradnék, ha végleg hazakényszerülnék is. Csodabogár, kicsit bolond és reménytelenül idegen.

Néha egy-egy gyors pillantás megérinti a leeresztett függönyt, hogy azonmód tovarebbenjen, s ha reménykedve figyelem is az érdeklődőt, semmi ismerős vonását nem lelem.

Húsz év kimondhatatlanul hosszú idő, bármilyen észrevétlenül múljék el.

Azután fölfedezek egy arcot — ráismerek teljes bizonyossággal — egyetlenegyre a sok közül. A vászonruha sötétkékje ma is szemérmesen, nyakig begombolt, az ember öregecske már, csak éppen elbiceg a part mentén. Egyik szemével az utat, másikkal a felhőtlen eget kémleli: kancsal. Hát nem operáltatták meg szegényt... különös szemtengelyferdülése most már öröklődik, ha nem a betegség, de járuléknév formájában — ennyire ismerem a falumat —, még ükunokái is „Csillagvizsgáló Bévárdiak” lesznek. Csillagvizsgáló..., ha eredetét elfelejtjük, a keserű humor sokkal-sokkal az öreg elmúlása után titokzatos, rendkívüli képességeket tulajdonít majd az ősapának... későbbi legendák hordozója tehát, amint ott ballag társtalanul és figyelemre sem méltatva, mert késői rangját bizonyos, hogy környezetében ma még senki nem sejtí.

Az élet valamiképpen mindig jóváteheti ballépéseit, kegyetlen tréfáit, mivel időtlen . . . , de mit tehet az ember?

A kis öreg szemlátomást békésen bandukol, egyik szemével a földet, másikkal az eget pásztázva rendületlenül.

Még mindig korán van: egy egész óra múltán indulhatok csak a délutáni vonat elé. Reggel feszélyezettség nélkül vásároltam, de most újra végigmenni a falun — a gondolata is riasztó. Megbámulnak, nem tudnak hova tenni, vagy ha igen, kerülgetnek, hogy a végén mégis elkerüljenek. Kimondhatatlanul egyedül vagyok. Olyan fájdalmasan egyedül, ahogyan a vadidegen, testem-lelkem nem kívánta nagyvárosban soha. És félszegebb, mint tizenhat évesen.

Motorzúgás. A nap minden órájában jönnek-mennek — valamikor ki hitte volna? Csak a határbeli munka porát mostuk le magunkról itt . . . , néha ki-kiruccant egy környékbeli horgász . . . A csend szinte érinthető volt, hanyatt fektünkben ránk telepedett, pólyálgatott. Nem ez a fajta, hirtelenül megrekedt hangok kíváncsi csöndje: inkább a nyugalomé.

Új vendég érkezhetett. Ismét a motorbrummogás, majd az általános, kinti zajongás, ha tompábban is, életre kél.

— Halló!

A kiáltás tarkón csap, elszibbaszt, s még föl sem ocsúdom, az ajtóm ki-vágódik, és bár a fényzőnben csak körvonalait láthatom, testét máris karolom elárvult kapaszkodással.

— Klára!

— Te itt kutylasz ebben a hőségben? — szabadulna, s hogy nem engedem, figyelmeztetően mondja: — Egy barátommal jöttem. Kismotoron.

Leül a heverőre, a fény végigpásztázza mézízú hajától a bocskoráig.

— Gyönyörű vagy — szédelgek.

Nevet, s elkiáltja magát:

— Karez, gyere már!

Karez bejön. Bódultan nyújtom a kezem, erőteljesen szorongatja.

— Itt volnánk — mondja töményen. — Jó ez a kégli. — Elnyúlik a heverőn Klára mellett. — A cucc ráér még, nem igaz? Dögfáradt vagyok.

— Dögfáradtak vagyunk — ismétli Klára panaszosan, kicsit nyafogva. Hangjának ilyen árnyalatát eddig nem ismertem.

A hűtőszekrény már hamvasra lehelte a sörösüvegeket, tapintásuk megnyugtat. Töltök.

Klára gyanakodva kémlel körül.

— Egész nyárra berendezkedtél?

Mosolygok.

— A nagybőröndöm ki se csomagoltam még.

Szemügyre veszi a gázrezsót, hűtőszekrényt, ventillátort, a parasztszőnyegeket, rugózik a heverőn, a tarka huzatokat meg is tapogatja csak úgy, futólag, hirtetés közben.

— Fantasztikus — hitetlenkedik. Majd rövid szünet után megismétli: — Fantasztikus.

— Az.

Karez felém billenti poharát.

— Hazánk nagy fiára. Éljen!

— Ne hülyéskedj — mondja Klára.

— De amikor olyan jólesik.

— Hát akkor hülyéskedj.
 — Elvetted a kedvem.
 — Ne bolondozz — mosolyodik el a lány.
 — De amikor olyan jólesik.
 — Hát akkor bolondozz.
 Most már én is elnevetem magam. Klára csillogó szemmel figyel.
 — Ugye, jópofa?
 — Nem tudhatom — felelem óvatosan.
 — Igazi kölyök — bizonykodik.
 — Helyes. Akkor a kölykökre — mondom.
 A lány nagyokat nyel, s hogy leteszi poharát, felsőajka csupa hab.
 — Nem haragszol, hogy rád törtünk?
 Ártalmatlan csápocskák, önleleplezőek. Majdnem szánakozom.
 — Vártalak — mondom álszent egyszerűséggel.
 — No igen... — bizonytalanul hallgat el. — Lehet, hogy örülség volt
 — mondja hirtelen.
 — Hiszen megbeszéltük. Már a reggeli vonathoz is kiszaladtam.
 Hangja lélektelen.
 — Kedves vagy.
 A heverőn egynéhány perce alétlan, hunyt szemmel pihenő s épp csak lélegző ifjú fölneszel.
 — De milyen kedves! Amióta öszebarátkoztunk, egyebet se hallok tőled.
 A nagyszerű Pintér András. Az őstehetség. András, a zseni. A kolosszális ötletek tárháza. Egyszerű és izes, akár a barnára sült házicipó.
 Klára elpirul.
 — Kérlek!
 — Talán nem így van?
 — Akkor is.
 — Na jó — mondja a fiú, s manikűrözött körmeit lehelgeti, majd farmernadrágján fényesítgeti őket.
 Finom feje van. Sűrű barna haja, mérsékelten elvadult, semmi túlzás. Inkább ő látszik frissen sült cipónak, mint én, bár igazában egyikünk se. Micsoda hasonlat! Tehát Klára lelkendezni szokott.
 — Már-már féltékeny voltam rád — mondja Karesz váratlanul, s egyenesen a szemembe néz. Egy ideig fogva tartja a tekintetem, alig tudom Klárára fordítani, félek ajkam remegésétől. Elárul?
 A lány könnyedén vállat von, nyaka piros.
 — Folyton hülyéskedsz — próbálkozik az iménti tréfával, de hangja rekedt. — Hideg volt a sör — néz rám hunyorogva.
 — De jólesett — nyújtózik a fiú.
 — Örülök.
 Töltögetek. Hány éves lehet ez a kölyök? Klára hol szedhette föl? Soha nem beszélt róla. Csak úgy, egyszerűen letegez. „Már-már féltékeny voltam rád.” Minden további nélkül: rád. Testvérek? Tudtommal...
 — Rokonok vagytok? — s nyújtom a poharat.
 Karesz nevet, Klára elhúzza a száját.
 — Haverok vagyunk. — Majd hirtelen: — Lássam, mit vásároltál!
 Mind a ketten Klára mozgását figyeljük. Ideges, kapkodó járásában már semmi harmónia, csinált kíváncsisággal motoz a hűtőben.
 — Borsó és hús. Itthon főzünk?

— Első nap nem akartalak vendéglőbe cipelni.
— Rendben. Hozzáfogjak?
— Ahogy tetszik.
A fiú lopva néz rám, aztán az ablakhoz sétál.
— Isteni lehet a víz... előbb megmártóztatnánk. — Felém fordul: — Nem tartasz velünk?

Elhülök. A lány most letérdel a hűtő elé, táskájából őszibarackot, konzervet rámol bele.

— Andráska éhen hal — mondja végre.

— Dehogy. Ha akarjátok...

Klára végzett, visszafordul.

— Persze hogy akarjuk. Lehet?

Blúzá t gombolja. Villámzár herseg, s ott áll előttünk fehér-feketében, a két parányi csik annyit takar el tejeskávészínű testéből, amennyit éppen muszáj. Holmiját kínos gonddal teregeti a heverőre.

— Kimenjek, vagy elég, ha elfordulok? — kérdezi, s választ se várva, az ablakhoz sétál. Mintha közben a fiúra hunyorítana.

Karesz megérti.

— A holmink... — mondja bocsánatkérő mosollyal, s kilép az ajtón.

— Klára — kérdem halkán —, ki ez a kölyök voltaképpen? Mit keres...

— Most éppen a hátizsákját keresi — szakít félbe fagyosan.

A hátizsák egyébként már elő is került, nehéz lehet, a fiú izmai kérétenül s valószínűleg minden dicsekvési és magamutogatási szándék nélkül, ösztönösen játszadoznak erővonalasdit a napégette bőr fedezékében.

— Elég elfordulnod — mondom a lánynak —, ha Karesz barátunknak sincs kifogása ellene.

A víz korántsem olyan tiszta, mint az este volt, nappalra elvesztette látzólagos érintetlenségét. „Isten is kiköpné” — langyossága se ringat, se frissít: eltűr. Napfénycsiklandozta felszíne a lelkendezőket pártfogolja: Karesz féktelen jókedvét megcsodálni parthosszat mindenki fölúti fejét. Klári csöndre intené a fiút, hasztalan, így hát vele tart, kölcsönösen takaróznak egymás művidámságába?

Prüszkölnek, handábandáznak a megbolygatott víz fel-felfröccsenő zuhatagában... Az én tavam s annyira enyém, akár anyám lehetne, tűri, befogadja őket, játszódik velük — ellenemre. A jó öreg, az óriás bölcsőnyi Szelíd... Most neve is fintor csupán. Nagyanyámra gondolok, ő, a maga régies nyelvén Szilídnek nevezte, s ebben a hangzásban a mai nap sziszegő lényegét is fölfedezem, megérzem és elfogadom a rám szabott iróniát.

Körülbelül egykorúak lehetnek. A fiú talán kevesebb... De fontos ez?

Hatalmas karcspásokkal törtetek a sziget, a hőségben tikkadtan fonyadozó apró-rengefeg szigete felé. Talán sikerül észrevétlenül odajutnom.

Az ég hihetetlenül fölpuposodott, kiábrándítóan fakókék. Bizony megfakulunk. Bizony tikkadunk és fonyadunk, keserűvé válik nyelvünkön belső nedveink mindenkori kóstolója, mint ahogyan a sárguló fűszál is fanyar aromát izzad ínyemre. Az égbolton apró fekete buborékok keletkeznek, elvértve egy-kettő, szembogaram, akár egy jól működő radarkészülék, el nem ereszti, távirányítással kedvére futtatja, ringattatja le-föl parányi tehetetlenségüket.

Így van ez, így. Látomásainkkal, a természettel, sőt még a passzív tár-

gyakkal is elbíbelődünk, elbírunk. Ha nem, hát hagyjuk kipottyanni egyiket-másikat érdeklődésünk meg-megújuló köréből, mint ahogyan az elvásott cipőtől sem búcsúzunk. A friss bőrkeményedések ettől függetlenül sajognak, égnek, meggyötörnek mindenkit kivétel nélkül. S milyen alattomosan, váratlanul! Hozzám egy-két éve beköszöntött már az elszarusodás korszaka. Talán a porckopásé is. Klárának van még, lesz még vagy tíz vidám éve... , esetleg több. Valamivel. Az ő testét nem próbálta meg úgy a gyermekek... , bár ki tudja? Idegrendszerét sokkal inkább — a hisztérikusan sikoltozó hang erre vall —, hadd kiabáljon. Majd fölbukkanok, angyalom, ha újra hiányzol. Azaz... ha úgy hiányzol, mint még tegnap este is. A sziget az enyém, most ugyan cseppet sem érdekes. Meglátom, ráérez-e a mélykék árnyékokra... , ma este meglátom.

Serceg a zsír, a hús piroslik. Klára pecsenyevillával kavargatja a ráncossá töppedt borsószemeket.

A tó vizéből felbukkanva, először kétségbeesett arcát pillantottam meg, a parton állt összetörten és tanácstalanul. Nem szándékoztam ráijeszteni, valóban nem, s ő mohón hitte el, hogy csupán a szigetet kerültem meg — többnyire víz alatt. De háta, a meztelen, gyönyörűséges háta még most is lúdbőrözve tiltakozik. Karesz hallgatagon cigarettázik félfekvésben, a csikk szája csücskéhez ragasztva, így hát nem mozdul, csak néha-néha bök egyet lába nagyujjával a szőnyeg „népművészeti” kakasának imitált taraján. Csöndes derúvel figyelem őket, fáradtan és izgalmak nélkül. De nem társalgok, eszemben sincs, egyébként nem engem szorít a cipő, s ők még csak a jólneveltséget sem kérhetik számon.

Néha nagyszerű a „művész” valóságtól elszakadt álarcával fedni önmagunkat. Ez a legtöbb, mellyel irgalmatlanul gyilkos, vérszopó, kegyetlen munkánk fizethet. Az egyetlen nagy ajándékkal, lehetőséggel: a szabályokon kivülség ajándékával megfizet mindenért. Számomra legalábbis ez a legtöbb. A legvarázslatosabb. Fölment a most reneszánszát élni kezdő kispolgári szokások szabta kötelezettségek alól. Különben végigügethettem volna a partot meztelen bokacsattogtatással, bemutatkozván mindenkinek, gyerekkori ismerőseim kigömbölyödött vállát megveregetve hallgatni, bólogatni, s ugyanazt elismételni önmagáról újra és újra — végelgyöngülésig. Néhány jó figuráért kétezer sorsot megemészteti. Vagy többet, esetleg a fél faluét. Holott én vázlatokkal jöttem ide, határidős munkáim vannak, ha impressziókat gyűjtök is, a belémivódott hangulat majd csak hónapok vagy évek múltán erőlködi ki magát legbensőmből... , nem fényképész vagyok.

Klára terít, az evőeszközök csörrenése elviselhetetlenné teszi a szótlan-ságot. Föltápáskodom, kezére adok tányért, poharat, konyharuhát. Karesz nem mozdul, figyel.

— Te — mondja elnyújtva —, azért ez hihetetlen.

— Igen? — nézek rá közönnel.

Most már ő is közelebb jön.

— Hogy ezt a nyári lakot csak úgy... — följajánlották neked. Csak úgy.

— Valóban — mondom.

— Talán hozzáláthatnánk — invitál bennünket Klára. — Osszak? Megengeded?

— Sőt. Kérlek.

Nekünk egyformán szed, magának jóval kevesebbet. Karesz feszeng, láthatóan azt se tudja, mit eszik, egyfolytában engem figyel.

— Egész nyáron itt maradsz? — kérdi.
— Még nem tudom.
— De maradhatsz?
— Persze. Maradhatok.
— Miért ne maradna? — Klára hangja türelmetlen. — Isteni hely.
— Isteni — hagyja rá a fiú. — Egyetlen szóval sem állítottam az ellenkezőjét.

— Egyél.
A csöndben csak a kések, villák feleselnek.
— De végül is... mennyit fizetsz?
Klára fölcattan.
— Nem akarsz megérteni? A szülőföld hazacsalogatja egy nyárra nagy hírű...

— Klára — szólok rá keményen.
— Én hitetlenkedtem, ne haragudj.
A fiú nem jött zavarba, csak lovagiaskodik.
— Nyugodjatok meg, viszonzom. — Végre megvan! Íme az újságoknak és köznek rendelt önmagam. Kóstolgassátok. — Majd körülnézek, mit tervezhetnék valamelyik középületbe... Faliképet, térelválasztó elemet... vagy ha jobban szeretnének festményt..., nem lesz nehéz kipuhatólnom, itthon vagyok. Legszívesebben egy komoly térelválasztót csinálnék. De azt már csak a műteremben lehet, aztán leküldeni. — Klárára nézek: — Segítesz?

— Karesz is segít — mondja nyugodtan.
— Karesz?
— Most végezte a főiskolát. Kicsit későn, már huszonhat éves, de... az ő származása nem volt olyan kifogástalan, mint a tiéd.

Ez durvára sikerült, mesternő. Pedig te a lecsiszolt formákat kedveled.
— Jobb későn, mint soha — élcelődöm bárgyún.

Úristen, mi lesz a folytatás? Füttyülök a feszélyezettségetekre, nem oldok. Nem, nem, én nem oldok. Huszonöt és huszonhat. Klára és Karesz. Két év-szám... ennyi az egész. A magyarázat kézenfekvő, hétköznapi, egyszerű. Huszonöt, huszonhat.

— Nem felejttem el, hogy voltaképpen mindent tőled tanultam... — a lány elhallgat, szempillája tétován verdes.

— Van még sörünk? — Karesz hangja erőltetetten vidám. Cinkosan próbál szemjátékot kezdeni velem: — Úgy látom, mennyibe lőnek, arra pedig inni kell.

A hűtőszekrény felé intek.
— Fiala erő vagy..., parancsolj.
Klára fölnéz.

— Kari nagyon tehetséges, de... magam kevés vagyok hozzá. Érted, ugye?

Bólogatok.
— Gondoltam, segítesz. Melletted úgy tanul az ember, észre se veszi. Hallatlan erőd van.

— Igen.
— Persze ha nem akarsz igazán...
Karesz mereven áll a hűtőszekrény előtt, csak a hátát látom.
— Miért ne? — kérdem könnyedén, de nem ígérek semmit. — Hé! mi lesz a sörrel?

Karezsz mozdul, Klára tekintete nem tudja elcsípni az enyém.
 — Andris..., te vagy a legnagyobb öreg medve a világon!
 Nem reagálok. Erre már nem.
 — Úgy gondoltuk, egy éven belül veszünk egy közös kemencét. Karezsz az agyagot is megkeverné.
 — Nagyszerű — mondom jólnevelten.
 — Csak addig járna hozzád...
 Legyintek.
 — Ugyan, Klára. Majd kialakul.
 — Én azért éppúgy, mint eddig... — erőlködik.
 — No persze.
 Karezsz tölt, senki nem nyúl a pohárhoz. A lány bizonytalanul néz rám.
 — Ez a no persze úgy hangzott...
 Megkeményedem.
 — Ahogy kell: józanul. Te még jó ideig nem kapsz megrendelést... persze hogy velem dolgozol.
 Karezsz nagyot nyel.
 — Jól dolgozik.
 — Jól.
 — És én is...
 — Remélem. Sőt. Ha Klára kezeskedik érted...
 A lány nekibuzdul.
 — Én is kapok megrendelést, amint te garanciát vállalsz értem.
 — Ez így van — mondom egykedvűen.
 — És?
 Vállat vonok.
 — Akad még tanulnivalód, leányzó. Már a szakmában — teszem hozzá gyorsan.
 — Andris!
 — Majd meglátjuk — felemelem a poharam. — Éljetek!
 Karezsz átöleli a lány vállát a tulajdonos magabiztosságával.
 Klára elfordul, föláll.
 — Aprósüteményünk is van — szabadkozik, s már szedi le a használt edényt. Hagyom, rámoljon egyedül, ha újsütetű lovagja nem segít. És nem segít.
 — Ki tanított? — kérdem hódító Károlyt.
 A fiú figyelmesen megnéz, arcizmaival beszívósdit játszik.
 — Nagypám egy időben Budapest polgármestere volt., ezt nem lehetett letagadni — mondja kiszámított lassúsággal.
 — Miféle időben?
 — Nem mindegy?
 — Nem.
 Újfent beszívósdí.
 — Engedd el a választ.
 — Kérlek — mondom nagylelkűen.
 És megemlíti az Öreget, akinél én is tanultam. Ő magántanítványa volt évekig, míg végre besuszterolták a főiskolára. A többi nem fontos, ment a sínen, kész.
 — Jobb mestert nem választhattál volna — mondom.
 Mosolyog.

— Apa ért a képzőművészethez. Sok szép dolga van.

— Látod, erre nem gondoltam — s a hangom nem is remeg. — Szerencsés fickó vagy.

Klára hoz valami kekszfélét, sokfélét.

— Te se panaszkodhatsz — mondja csöndesen.

Megint szívfájdítóan szép vagy..., de azért nem. Nem panaszkodhatom. Mindig romantikusnak találtad az én régebbi életem..., puhára bélelt fészekből kerültél egyenesen hozzám. Honnan is tudhatnád? Munkát kaptál, segítségét, szeretetet... és... kis híján mindent. Mindent megkaphattál volna. Te is tudod, tudod jól. Hát... igazán olyan sokéves vagyok?

Néznek, várnak. Miről is...?

— Nem panaszkodom. Ugyanahhoz a mesterhez volt szerencsém, mert szerencsém volt.

A szójátékot nem méltányolják, tehát az erőlködést se észrevételezték. Jól van.

— Szeretted? — néz rám a fiú érdeklődéssel.

— Becsültem is.

— Azt mondják, mostanában sokat változott — terelget a maga kisösvénye felé.

— Mindannyian változunk.

— No igen... mindannyian. Rendkívüli koponya..., de... valahogyan inkább ösztönművész.

— Van benne valami — mondom óvatosan. Miért ereszteném le a sorompót? Az ösztönök is jók valamire, pajtás. Régen megtanultam. Megtanulhatod te is.

Nekimelepszik.

— Találkoztál vele a közelmúltban?

— Nem... aligha. Legalábbis nem emlékszem.

Karesz mosolyog.

— Tudod — nyújtja a szót — valahogyan... fenemód rosszul tájékozódik az öreg. Nyers.

— Mindig nyers volt. És erős.

— Jó, jó, jó..., nem vitatom. De... — s elhallgat.

— Mondd csak — biztatom.

Furcsa fintor kerülgeti szájszögletét, mintegy nyílhegyeket metszve pofacsontjai alá.

— Ma már kissé visszatetsző, ha valaki a nagymester pózában tetszeleg. Vagy..., hisz értesz.

— Értelek.

— Mert ő ezt csinálja. Azzal együtt, hogy huszonöt évvel ezelőtt egy külvárosi nyomortanyáról bújt elő.

— Kari!

Klára hangja halványpiros, rémült. Érzem lábujjhegyei figyelmeztető rugását, mintha az én bokámat érné. Szeme a fiúra, majd felém villan, s újra vissza.

Karesz elfehéredik.

— Hiszen nem úgy értem...

— Talán megcsontosodott kicsit — hallom saját, kényszermosolyokban fuldokló hangom. — Aztán jön megint a nagy nekilendülés. A mi munkánkban ez már így van..., ha minden jól megy, te is tapasztalhatod még.

— Bizonyára — helyesel buzgón. — Egyébként őszintén szurkolok ne-
ki... Tulajdonképpen...

A többit már nem hallom, csupán Klára megkönnyebbült sóhajára érzek
föl még egyszer.

Dehogy az évek számítanak, dehogy. Az idő, az én időm ezerszer áldott
televény. Nem vagyok már ifjú, de még fiatal. Beérkezett, irigyelt..., csak
éppen máshonnan bújtam elő, mint ti ketten.

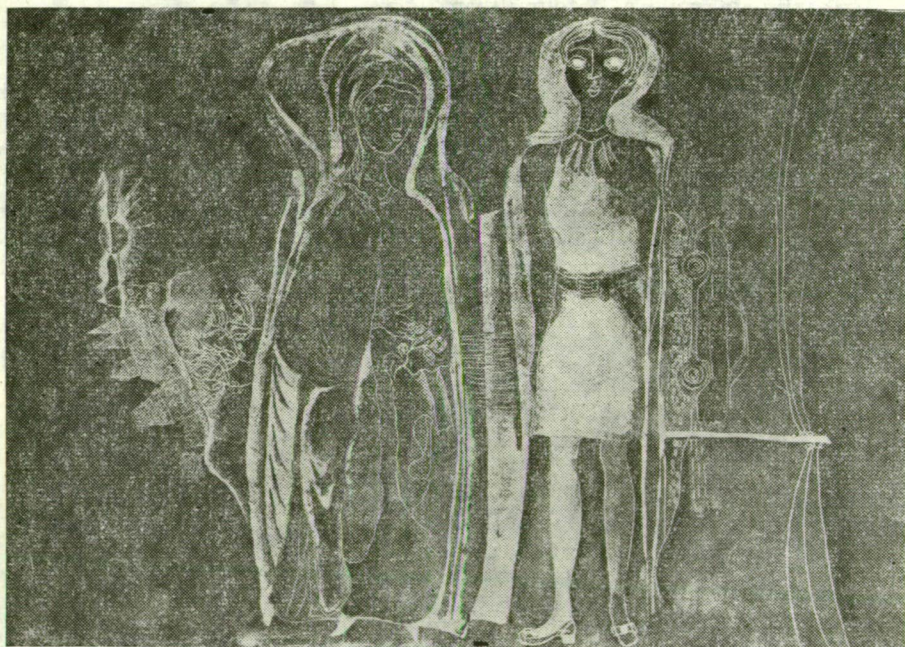
Holnap szemügyre veszitek a falut, a düledező, lebontásra váró cseléd-
sort..., mert amint a csomagból előkerült, fölfújható gumimatracok hírül
adták egyetlen szó nélkül: te is maradsz, kisfiú.

Maradtok, ideálltok a hátam mögé, s próbáltok ellesni amit s amennyit
csak lehet. Nem sokat lehet pedig — fáradt vagyok. Nagyokat pihenek majd
és nagyokat beszélgetek. Végigügetem a partot, fölfedezem a régi pajtáso-
kat..., figurákat gyűjtök, emlékeket, hangulatot. Nyersanyagot, amely ilyen
állapotban másnak a világon semmit nem mond. Nekem talán..., ha nagyon
odafigyelek. Megpróbálom. Mindenesetre megpróbálom.

Este? Helyes. Este kiúszhattok a szigetre. Nem, én alig ismerem. A távol-
ságot se tudom fölbecsülni, jól úszok, nem méricskéltem soha: nekivágtam.
Köszönöm, de ma nem tartok veletek. Nem, ma igazán nem. Inkább sétálok
egyet a parton, mint az öreg Bévárdi szokott, a csillagvizsgáló Bévárdi.

Mert ha jól megfontolom, ideje lenne végre komolyan, minden lehetsé-
ges mozgást, hullást, a belátható pályák mikéntjét is mérlegre téve, ideje
lenne megismerkednem a képzőművészet különböző ágazatain kívül mással is.

Például a csillagokkal.

KOPACZ MÁRIA: ERZSÉBETEK